

4. Матохнюк Л. О. Психологічний аналіз інформаційної компетентності особистості: методологічний аспект : монографія. Вінниця : І. Рогальська, 2018. 275 с.
5. Матохнюк Л. О. Психолого-педагогічні засади дослідження інформаційної компетентності особистості: монографія. Вінниця : Віндрук, 2018. 241 с.
6. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / за ред. В. В. Різуна. Київ : Центр вільної преси, 2012. 352 с.
7. Основи інформаційної компетентності: навчально-методичний посібник / уклад. С. О. Троян, А. В. Ткачук. Умань: Жовтий О. О., 2014. 128 с.
8. Основи інформаційної компетентності: навчально-методичний посібник / за ред. В. Ф. Іванова, О. В. Волошенюк, О. П. Мокрогуза. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2014. 190 с.
9. Формування інформаційної компетентності педагогів: навч.-метод. посіб. / Покроєва Л. Д., Акименко О.С., Алфьорова З. І. та ін. Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2014. 236 с.

Ольга ТУРКО

кандидат філологічних наук, доцент, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, Україна

Марія БОЙКО

кандидат педагогічних наук, доцент, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, Україна

**ОСВІТНІ МОЖЛИВОСТІ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В
ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ**

Стрімка діджиталізація усіх сфер сучасного життя, з одного боку, глобальні виклики сьогодення (пандемія COVID-19, воєнна агресія рф проти України), з іншого – вимагають упровадження інноваційних технологій в освітній процес закладу вищої освіти, зокрема технологій штучного інтелекту, який використовується для розроблення нових інструментів, що полегшують навчання

й покращують ефективність фахової підготовки майбутніх фахівців різних галузей.

Питання впливу штучного інтелекту на освітній процес вивчали науковці у різних аспектах, зокрема М. Кадемія, І. Візнюк, А. Поліщук, С. Долинний – використання штучного інтелекту у вивченні іноземної мови здобувачами освіти; М. Мар'єнко, В. Коваленко, О. Содель, С. Попенічі, С. Керр – штучний інтелект в освіті; К. Матвєєва – етичний аспект використання інструментів штучного інтелекту в написанні наукових досліджень; К. Певень, Н. Хміль, Н. Макогончук – вплив штучного інтелекту на зміну традиційних моделей навчання та викладання; Л. Філіпенко, Ю. Бисага – академічна доброчесність крізь призму штучного інтелекту.

«Поширення цифровізації призвело до трансформації педагогічної сфери, яка почасти почала покладатися на автоматизацію, зокрема і використання можливостей ШІ. В освіті штучний інтелект використовується з метою розвитку нових технологій та інструментів, які сприяють полегшенню навчання і покращенню ефективності освітнього процесу загалом» [1, с. 314].

Однією із технологій штучного інтелекту є ChatGPT – система чат-ботів, побудована на основі архітектури GPT (Generative Pre-trained Transformer); модель штучного інтелекту для обробки природної мови, розроблена компанією OpenAI. Головною особливістю GPT є її здатність генерувати текст на природній мові, який відповідає заданим запитам або запитанням.

Процес роботи ChatGPT можна розбити на такі етапи:

1. Створення запиту: користувач вводить текст у інтерфейс ChatGPT. Це може бути запитання, запит інформації або звичайне висловлювання.
2. Аналіз запиту: система ChatGPT аналізує введений текст та застосовує алгоритми машинного навчання для генерації відповіді.
3. Генерація тексту: відповідь повертається користувачеві у вигляді тексту.
4. Обробка додаткової інформації або нового запиту: користувач може ввести додатковий текст або запит, який система ChatGPT знову проаналізує та

відповідь на нього. Цей процес може тривати доти, доки розмова не буде завершена.

У використанні ChatGPT в освітній україномовній підготовці майбутніх педагогів є певні застереження та водночас широкі можливості. З-поміж недоліків виокремлюємо такі:

- некоректне розуміння контексту запитання, створеного українською мовою;
- генерування недостовірної інформації або фейкових новини;
- стереотипність у трактуванні понять, явищ, подій;
- відсутність моральних норм і етики;
- неповнота інформації чату та ін.

Переваги використання ChatGPT у професійній підготовці майбутніх педагогів:

- аналіз даних: чат може аналізувати найбільші обсяги інформації на основі завантажених статей;
- освітня підтримка студентів: чат надає студентам інформацію та підтримку 24/7, відповідаючи на питання та надаючи допомогу з різних аспектів навчання;
- оптимізація адміністративних процесів: чат може бути використаний для автоматизації адміністративних завдань, таких як розподіл ресурсів, розкладання занять, облік студентів та багато інших;
- машинне навчання та дослідження: чат можна використовувати в наукових дослідженнях, допомагаючи аналізувати складні дані та виявляти нові погляди;
- перекладацькі послуги: чат може допомогти студентам і викладачам із різних країн в розумінні та комунікації на різних мовах;
- підтримка викладачів: використання чату у плануванні та організації занять, створенні контенту та навіть для автоматичної перевірки наукових робіт та публікацій тощо.

Окрім цього, варто окреслити дискусійні питання, що викликає ChatGPT: чи може чат замінити викладача; можливість генерувати роботи здобувачів, відтак виникає питання дотримання академічної доброчесності.

Отже, технології штучного інтелекту активно застосовують усі учасники освітнього процесу, що його спричинено широкими можливостями. Водночас жодна технологія не здатна повністю замінити людський інтелект, наділений емоційною, духовною сферами, відчуттями та почуттями. Завдання викладачів та здобувачів скерувати інструментарій штучного інтелекту у русло формування компетентностей та критичного мислення, оптимізувати процес навчально-дослідної роботи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Певень К., Хміль Н., Макогончук Н. Вплив штучного інтелекту на зміну традиційних моделей навчання та викладання: аналіз технологій для забезпечення ефективності індивідуальної освіти. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*. 2023. №11 (29). С. 306–316.

2. Турко О. В. Формування комунікативної компетентності майбутніх учителів початкової школи в умовах дистанційного навчання. *Перспективні напрями сучасної науки та освіти* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Слов'янськ, 19 – 20 травня 2020 року / відп. ред. О. Хващевська. Слов'янськ : Папірус, 2020. С. 168–171.

Лариса ЖУРАВЛЬОВА

*доктор психологічних наук, професор, Поліський національний університет,
м. Житомир, Україна*

Аліна КУДЛЯК

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти, Поліський національний
університет, м. Житомир, Україна*